

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a Képes Világlap-pal együtt
Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája.

Iskolai kapuzárás

Minden évben egyszer, úgy június felé nemcsupán a helyi, hanem az országos lapokban is terjedelmes cikkek jelennek meg az iskolai élet befejezésével kapcsolatban. Leírják az iskolai élet szépségét, jóságát, hasznát s tanácsokat az életpályák helyes megválasztására vonatkozólag. A régi megszokott formák ezek, amelyek nagyon is unalmasak már. Valahányszor iskolával, annak megnyilvánulásaival foglalkozom, soh'sem annak speciális jelentőségét vizsgálom, hanem mindenkor azt az általános eszmét, azt az igazi pedagógiai elvet tekintem legfontosabbnak, vajjon az iskola révén mennyire sikerül egy nemzedéket beleilleszteni magasabb műveltségbe s ezen magasabb műveltség által milyen helyet lehetne biztosítani egy népnek az európai kultúrfejlődésben. Tehát amint látható, az iskolai neveléssel a nevelés lehetőségének végső célját akarnók megközelíteni s ezért talán nem is lesznek stilszerűen, ha az iskolaajtók bezárásával kapcsolatban oly témát fejtegetek, amely szoros összefüggésben van az iskolával s amely megállapítja nemzeti fejlődésünk irányait.

Mindenekelőtt is meg kellene állapítanunk azt, hogy milyen hazánk jelenlegi helyzete s milyen lehet várható jövője. De eztszigorú objektivitással nem tehetjük meg mindaddig, amíg nem tudjuk azt, hogy mily viszonyban állunk a művelt nyugattal, hogy mely tekintetben maradtunk el mögötte s melyek azok az eszközök, amelyek segítségével fel tudunk azokhoz emelkedni. Igen sok tekintetben elvagyunk maradva, de talán az iskolakérdés az, amely az elmaradottságban a legfájdóbb seb. Nem annyira az iskolák számát, mint inkább szellemét kifogásolom. Ennél a pontnál pedig az intellektuális okokon kívül nagyon figyelembe kell vennünk mindazon okokat, amelyek mai gazdasági, szociális és morális viszonyainkból következnek.

Két irányban folyik ma nevelés: a szülői háznál és az iskolában. A kettőnek kiegyenlítő hatásának kellene lenni s mégis mit látunk? Sem a családi, sem az iskolai nevelés nem tud idomulni, egymáshoz alkalmazkodni s eredményül — bizonytalanságot kapunk. A mai iskolázásnál egy célt hallunk emlegetni: elvégezni az iskolát s diplomát szerezni. Ez pedig nem jelenti a szellem nevelését, művelését, hanem csupán azt az igazán nagy dekadenciát,

hogy bizonyos számú év leforgása alatt megszerezhetünk egy külső mázt, amely kívülről csilloghat, ragyoghat, belülről a tartalom sötét és üres. Ez pedig, — sajnos — valójában így van. Nem lehet tehát akkor csodálkozni, mikor a legilletékesebb tényezők is fásultan és közönyösen viselkednek minden iránt, ami pedig élethivatásuk körébe esnek, de viszont nem lehet csodálkozni azon sem, hogy olyan kitörő lelkesedéssel, mondhatnám az öröm spontán megnyilatkozásával fogadnak minden újabb mozgalmat, amely esetleg átalakító hatással jelentkezik. Ebből érthetjük meg azt is, hogy a napjainkban a mind sürűbben hangoztatott *kollektív gyermeknevelésnek* oly hatalmas tábora van, mert hisz ettől várják az új szellemet, az iskolázás új korszakát.

A gyermekek *kollektív* nevelése nem új, eredményeiben pedig jóval fölötte áll a mai nevelésnek. A régi görög nép nagy sikerrel alkalmazta: *Lykurgos* és *Solon* kora fénypontja a görög nép történetének. De ne menjünk messzire. A múlt században Angliában is támadt egy mozgalom, amely *Solon* nevelési rendszerének újjáébredése volt ideálisabb köntösben. A szó legszorosabb értelmében a *kalokagathia* jegyében végbement nevelés volt az.

Az orr.

(Humoreszk).

A „Kunszentmártoni Ujság” eredeti tárcája.

Bamba Jeremiás, a kunszentmártoni realiskolában az ábrázoló mértan, a tánc és illemtan tanára 37 éves, római katolikus és süket volt. Ezekon kívül, tisztességes orrái és egy nem kevésbé tisztességes tanárszínű zsakkal rendelkezett. Megjegyezzük, hogy orrával már gyerekkora óta, zsakkjával pedig majdnem ugyancsak azóta rendelkezett, azért lett ez a zsakett tanárszínű, a hol tanárszín alatt az a szín értendő, amely már nem fekete és még nem zöld. Az orra hasonlított egy gyönyörű kérdőjelhez és dísz gyanánt még két kisebb orroeska éktelenkedett rajta. Egyszóval orra „uborkának” is beillt. Megjegyezzük továbbá, hogy Bamba Jeremiás nem volt mindig katolikus vallású, neki is elváltak 8 napos korában a carrierjet, úgy mint minden más bázisítú gyermeknek, de később áttért előbb a református, azután a katolikus hitre, mert így, ha megkérdezték (orra után ítélve) hogy „ezelőtt milyen vallásnak tetszett lenni büszkén odavághatta, hogy: „ezelőtt református voltam!”

Az ábrázoló mértant illemtani alapon és tánclepekkel tanította, a műnek egyenesen hívős következményei mutatkoztak.

Szeretett neje szül. Penész Netti, áldott jelkületű lény lehetett úgy 40 évvel azelőtt,

mert férjénél csak 19 évvel volt idősebb, (saját bevallása szerint) és csak egy puppal bírt, ellenben dadogott.

Itt még meg kell jegyezni, hogy csak akkor dadogott, ha beszélt, különben soha.

Nagyszerű látvány volt, ezt a két csodálényt egymás mellett látni. Az asszony egy pillanatra sem hagyta magára az urát, folyton kísérte, mert félékeny volt szép szerelmes párjára. S a mikor úgy egymás mellé simultak, az asszony állandóan a fülébe dadogott, de Jeremiás süket lévén, az asszony már szinte ordítva dadogott.

Egyszer az asszony észrevette, hogy az uton valami csunya van s odamutatott:

O... ott... ki — vigyázz! De mire kidadt a magát, már késő volt. Jeremiás már belépett!

Mivel ezt az ideális frigyét az ég nem áldotta meg gyerekekkel és Bamba nem ringathatott a térdén kisebb Bambákat, magához vette felesége testvérét, özv. Rongyos Manónt szül. Penész Eszmeraldát, akinek az arca hasonlított egy kifelé fordított divánhoz, amelyen apró ketek éktelenkedtek (ahol kefe alatt oly pattanás értendő, amelyen három szál hosszú szőr van). Összesen 6 gyermeke volt, ezek között három néhai férjétől származott, a többi gyerekek származását nem sikerült kipuhatolni.

Ezek a magzatok, olyan pokoli lármát csaptak állandóan, hogy Bamba barátunk feltétlenül megsüketült volna, ha szerencséjére ugyanis nem lett volna már süket!

Egyszer egy csunya borongós őszi napon Bambáné szül. Penész Netti, meghült és náthás lett. Borzasztóan kínozták az az alattomos betegség. Prúszkolt, tüszentett, a szeme megdagadt, a képe olyan volt, mint egy tevéé, egy egypupu tevéé, a férje pedig állandóan azt hajtogatta az illemtan szerint, hogy nem érti, hogy hogy lehet egy kis nátha miatt oly patáliát csapni, amikor is a nátha tudvalevőleg nem más, mint az orrsontok közti váladéknak egy szelid folyomány összessége, amely ellen egy pár zseb-kendő fényes szolgálatokat tehet.

Az asszonyt nem lehetett megvigasztalni. Sírva dadogott és dadogva sirt, özv. Rongyosné s tipogott, a gyerekek bömböltek olyannyira, hogy ezt már Bamba sem tudta kintartani, merész elhatározással hecsapta az ajtót és elrohant hazulról egyedül.

Először életében! Életének 37-ik, boldog házassága 4- és tanársága 15. esztendejében.

Az asszonyok vizet és bosszút forraltak. Segítségül hívták a két legtávolabbi szomszéd-asszonyt, mert ezekkel még nem veszték teljesen össze. A két szomszédnő Vastag Flóra és Sovány Dóra el is jöttek. Sovány Dóra különben is javasasszony hírében állt és erre az esetre is tudott egy csalhatatlan orvosságot.

Miközben kávéztak és rémes mennyiségű kalácsot sülyesztettek el, nemcsak a gyomrukban, hanem a zsebükben is (a gyerekek részére), Sovány Dóra előállt:

A nevelődés célja nem diploma szerzés, hanem egész embernevelés, oly emberek nevelése, akik «ugy fizikailag, mint értelmileg, kiknek ugy morális, mint szociális tendenciái harmonikusan fejlődtek ki.» Már pedig, ha a kollektív nevelés ezt célozza, akkor azt hiszem, hogy olyan célt tűzött ki maga elé, mely mindannyiunk ideálja s a kollektív nevelés meghonosítása mindannyiunk végső célja lesz.

Az ilyen nevelés internacionális tétele a jövőre óriási haladás lenne s a fejlődés mérve igazán a maximumot érné el. De a nemzet szempontjából is óriási haladás lenne, mert ezáltal adatnék kezébe az a hatalmas fegyver, amely csak egyirányú munkát végez: alkot, de nem rombol.

A magyar nemzet idomulásához egy megingathatatlan alapot nyujtana ez az iskolai nevelés s a kulturfejlődésnek tenne ezáltal hatalmas szolgálatot. Kell tehát, hogy a köz érdekében célul tűzessék ki ezen álláspont népszerűsítése, mert benne — legalább is szerény véleményem szerint — az igazi és mindenkor boldogságeszmény lehetőségének és megvalósításának *sine qua non*-ját véljük felismerni. Jussunk fel arra a magaslatra, ahonnan mindent egyformán meglátunk, ahonnan jól szemlélhetjük a hiányokat és kiválóságokat s hozzuk az egyes eseteket vonatkozásba az általánossal, akkor megvannak az általános követelmények az előbb hangsúlyozott elvekbe.

Az iskolai év bezárása előtt mondtam ezeket. Térjünk el a megszo-kottól, próbáljuk meg, lehet-e másként is gondolkodni s vizsgáljuk meg, hogy mik lehetnek a különböző irányu gondolatok eredményei. Ilyen alkalmakkor mindig a gyermekkel foglalkoztak, pedig ez csak szenvedő alany, mely türi a munkát, mit rajta végeznek. Én a rendszert akarlam megbolygatni s azt a célt szándékoztam elérni, hogy mások is gondolkodjanak a különböző

lehetőségekről s győződjenek meg arról, hogy más, ideálisabb rendszer mellett majd a pályaválasztás sem okoz olyan nehézséget.

Rácz István.

Közbirtokossági közgyűlés

A kunszentmárton — mesterszállási közbirtokosság folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor a községháza tanácstermében közgyűlést tartott. A közgyűlésen dr. Marton Ferenc törvényszéki bíró elnökölt. A községháza tanácssterme közbirtokosokkal és érdeklődőkkel teljesen megtelt.

Dr. Marton Ferenc törvényszéki bíró ismertette a kunszentmárton — mesterszállási arányosítási per lefolyását és beszámolt arról, hogy az arányosítási munkálatok befejeződtek és a munkálatok hitelesítése a törvényszék részéről megtörtént.

Elnöklő bíró meleg szavakkal üdvözölte Kovács Kálmán közbirtokossági pénztárnokot, aki 24 évig törhetetlenül, fáradságot nem ismerve működött a közbirtokosság érdekében és akinek 24 évi szorgos munkálkodásának köszönhető az ügy sima és akadálytalan elintézése. Majd dr. Bozóky Árpád üdvözölte megboldogult Berde István táblabírót, aki mint bíró először foglalkozott a mi közbirtokossági ügyünkkel, majd Bakócy István jelenleg budapesti törvényszéki bírót, majd Marton Ferenc szolnoki törvényszéki bírót köszöntötte, akinek jutott a befejezés nehéz, de szép munkája. Dr. Marton Ferenc a legnagyobb ambícióval, fiatalos erővel vitte előre a közbirtokosság arányosítási ügyét és neki köszönhető, hogy az ilyen hamar befejeződött.

Dr. Marton meghatva köszönte meg a szép szavakat és a gyűlést a közönség lelkes éljenzése mellett fél 12 órakor bezárta.

Délben 60 terítékű ebédet rendezett a közbirtokosság dr. Marton Ferenc törvényszéki bíró, valamint az arányosítási perben résztvevők tiszteletére. Az ebéden részt vett képviselőnk dr. Kiss Ernő is, aki erre az alkalomra jött le Kunszentmártonba. Az ebédén számos felköszöntő hangzott el dr. Marton Ferenc bíróra és az arányosítási ügyben működő mérnökökre.

dogult nagyanyám Aszott Sára alkalmazta s így elhíhetik, hogy jó! Meg kell büntetni azokat a férfiakat, akik nem hisznek a női betegségekben!

... Általános szent áhitat követte e szókat, csend lett a szobában. ...

Sovány Dóra büszkén tekintett körül, mint valami diadalmas hadvezér, egyszerre kitört a gyülekezetből az extázis, rárohantak a szónokra és össze-vissza csókolták.

Ezután a szomszédasszonyok hamar el is bucsuztak.

A gyerekeket lefektették kor és származás szerint s előkészítették mindent a nátha átplántálásához.

Bambáné hálóköntösébe olyan volt, mint Ubryk Borbála, testvére pedig Rongyosné már rongyosabb nem is lehetett. Aztán szerencséjük is volt, Bamba nem mert hazamenni és így nyugodtan végezheték dolgaikat.

*

Pont 12 órakor Bambáné erőteljesen megfogta balkezevel az orrát, bekente a kilincset tizenkétszer, jókedvében elénekelte a vécigányt dadogva, mire készen lett, testvére már régen aludt és zengzetesen hortyogott, még pedig oly magas fekvésben, hogy ezt még Bamba is meghallotta, amikor ugy két óra körül haza támolgott.

PRIVLER ANTAL

1827—1914.

Napról-napra kevesbednek a jó emberek; hullanak, mint a fának a levelei s csak letarolt avart hagynak maguk után. Egy jó emberrel ismét kevesebb van Kunszentmártonban. Meghalt a jó öreg Privler bácsi, elment közülünk, most már kívánczok is oda, ahol semmi sem fáj, abba az akáclombos temetőbe.

Milyen különös a sors szeszélye. Egyeseket felemel, hogy másokat lesujthasson, kimér egy szük határt, hogy azt tartsuk be s átlépni igen ritkán engedi meg. De Privler Antal átlépte e határt s kivette részét mindabból, amit földi boldogságnak és bánatnak, szenvedésnek nevezhetünk. *Érző és gondolkodó* lélek volt a szó legteljesebb értelmében. Egy eszmének volt a képviselője, megtestesítője: a soha nem csüggedés és a mindig kitaróan való munkálkodás eszméjének. Mert ha végignézzük hoszu pályafutását, hiába keressük azon az üres sallangot, hiába keressük abban a feltűnésvágyást, vagy tündöklőni akarást: mindenkor a maga puritán egyszerűségében áll előttünk a munkás néptanító, a köz embere, akit csak egy cél hevit: dolgozni és nevelni a nemzedéket. Ha megnézzük tanítói pályáját, vagy ha magányba vonult élete folyását vizsgáljuk, ezek a vonások tűnnek fel abban, mint igazán emberi és férfias vonások.

Csüggedtnek, szomorúnak láttuk a jó öreget vége felé. Valami titkolt fájdalom volt ott benn lelke mélyén, talán ezért járt oly szomorúan, oly csüggedten közöttünk. Talán a régi eszmék, a régi becsületesség és józan-ság kihalását látta a ma emberében s talán becsületes, őszinte magyar lelkének ez fájt legjobban. A régi idők régi embere volt s érző, hazafias lelkét bántotta mindaz, ami a régi eszménnyel ellentétbe állott.

Egy jó öreg magyar ember emlékének akarunk áldozni ezzel a néhány sorral. Virág és dicséret illetheti meg elmulása után is, mert érző embernek legszebb jutalom a virág s jó embert csak a dicséret szavával lehet emlegetni. Azért csendesen és békével nyugodhatsz Privler Antal, szép emléket hagyál magad után s ez minden köoszlopnál, minden siremléknél hangosabban hirdeti nevedet. De boldog is lehetsz, mert megértettük életedet s haláloból is megértettük azt a nagy tanulságot, hogy munkás életnek csendes, részvétellel teljes nyugalom az osztály-

Óvatosan tekintett körül — jobbkezevel megfogta a kilincset s belépett.

Csend. Levetközött és lefeküdt!

— Szegény Jeremiás! Nem tudta, hogy mily szörnyű női összeesküvés áldozata lett!

Bamba nem tudott elaludni.

Alig múlt el egy félóra, melege lett. Azt hitte, hogy a bortól van. Forgolódott, mint egy bolond és egyszerre krakogni kezdett. Aztán füsszentett egyet, aztán még egyet... s azután még egyet...

Felesége kaján mosollyal nézte és határozottan jobban érezte magát.

Végre már Bambáról csorgott a verejték, odafordult felesége ágya felé s átszólt:

— Anyácska, nem tudom, rosszul vagyok.

Az asszony álmosan feléje fordult:

— Mi... mi az? Le... lehe... lehetetlen!

Ebben a pillanatban az óra hármát ütött.

— Már az óra is dadog! kiáltotta Bamba az ágyában felülve. Rosszul vagyok! Valami rettenetes kór akar megtámadni.

— Le... le... lehetetlen!

— Keljen fel valaki és menjen az orvosért, mert ez valami veszedelmes betegség...

— Ugyan no, mondja az asszony, képzé-

— Hölgyeim! monda, mint méltóztatnak tudni, én képes vagyok a náthát másra átplántálni!

— Pl! Plánt... plántálja át, dadogott Bambáné.

— Ehhez nem kell más, mint elsősorban egy nátha, amely van és egy egyén, akire ez a nyavalya átviendő! Ki légyen az az egyén? Mint a megvadult furiák, dörögtek majdnem egyszerre, hogy legyen náthás Bamba! Legyen náthás Bamba! (Bambáné t. i. nem tudott velük egyszerre beszélni.)

— Rendben van, folytatta Sovány Dóra, tehát az az egyén is megvan. Bambáné! Most jól figyeljen ide: Éjjel 12 órakor háromszor megfogja balkezevel papucsban az orrát...

— Má... ho... hogyan, az or... orrom te... egyem papucsba?

— Nem! Papucsba áll s ugy fogja meg az orrát és óvatosan tizenkétszer végighuzza kezét a kilincsen, miközben megesszik egy retket szőröstől bőröstől és egy egeret.

— A... azt i... is, szőr... szőröstől bőröstől?

Dehogy, egy egeret pedig megétet a macskával. Mar most, ha mindez megtörtént s ha Bamba tanár ur a jobb kezével fogja meg a maga által megbűvölt kilincset, akkor magának elmúlik a náthája és Bamba ur megkapja. Ez a módszer feltétlenül biztos, bol-

része s a köny, mit éretted hullattunk, igazán szívünkől fakadt.

* * *

Száraz életrajza rövide a következő:

Magyar Nagylévardon született 1824 és 1827 között. Iripp Ferenc „oskola-mester” 1845-ben 19 éves ifjunak mondja, tehát akkor 1824-ben született, míg a mi tudomásunk szerint 1827. május 26-án született. Szorgalmas, lelkiismeretes tanuló volt. 1841-ben Nagyszombaton a 4-ik nyelvtani osztályt elsőrendű eredménnyel elvégezvén, a tanítói pályára lépett s 1845-ben már mint pontos, kiváló tanító és kántor-segédet említi Iripp Ferenc. Innen Csuzról 1846-ban Szentpéterre, majd Tószegre, 1848-ban Ujkécskére, ugyanezen évben Csongrádra kerül, ahol Bene Lajosnál működött, mint házi nevelő. Itt érte a szabadságharc is s 1849-ben gazdájával együtt kocsival vitték Világosra, de miután ártatlanságuk bebizonyodott, szabadon bocsátották őket. 1850-ben Alpárra kerül, majd ugyanezen évben Szentesre viszik, ahol 1852. végéig tartózkodott. 1852-ben Tompaházáról hívják meg Kunszentmártonba, ahol 12 pályázó közül egyhangulag hívják meg a jóhirű ifjút.

* * *

Ettől kezdve 1866-ig szakadatlanul tanít az itteni iskolában, mikor 1866-ban megbetegszik, felesége is meghal s végkép ott hagyja a tanító pályát s magányba vonul.

* * *

Ugyanezen évben végzi el a 2 évi tanítóképzői tanfolyamot Szegeden, jeles rendű eredménnyel. Kiváló zenetudásáért és nyelvismeretéért több dícséretben részesült.

Később felmegy Pestre, takarékpénztári pénztárnok lesz, Szentendrén szőlőt vesz; ismét erőt vesz rajta betegsége, visszajön Kunszentmártonba s itt is maradt haláláig. Életének ez a része csendes munkálkodásban telt el. Szőlészettel és méhészzel foglalkozott, de a társadalmi életben is részt vett. A Kaszinó koreinöki tisztét viselte haláláig, mint annak legöregebb és legrégebb tagja. A februári kaszinói gyűlésen még elnökölt, rá 5 napra betegeskedni kezdett s beteggyárból többé nem is kelt fel. Betegségében óriási lélekjelenlétet tanusított. Tudta, hogy a vég közeledik, pontosan elvégezte földi dolgait s nyugodtan várta a nagy napot, amely május 19-én be is következett. Temetése igazán impozáns volt, ott volt egész Kunszentmárton méltóképen áldozni egy méltó embernek. Vagyonát jótékony célra hagyományozta. Az éneknek és zenének mindig nagy

lódól, talán ittál egy keveset . . . meghűléi. Majd reggelre jobban leszel.

Reggelre Bambánának tényleg elmúlt a náthája, de Bamba képe egészen eltorzult. Orra, amely eddig csak ub-orra volt, egészen bátran beillett ub-orra nak minden kiesnyítés nélkül. Irtozatosan füsszentett, köhögött, egészen kikelt magából — megfogta az átok.

A gyercek persze a csatazajra felébredtek s pokolian mulattak nagybátyjuk orrának emesodás változatán s a beteg elhalóban nyögött:

— Küldjétek orvosért! Gyorsan! Meg fogok halni. Ez a kór megöl! Persze az orvos még most sincs itt! Megakartok gyilkolni! Már látom is Gábriel árkangyalt a trombitával.

Hápei! Hápei! . . . Hát hol az az orvos? Segítség! Meghalok!

— De, ugyan sógor, — szölt közbe diadalmasan Rongyosné, — hisz az egész csak egy kis ártalmatlan nátha.

— S . . . sem . . . mi egyéb, es . . . es . . . csak az orros . . . orrosontok foly . . . to . . . manya! tette hozzá a felesége.

De azért megsíjálta szenvedő férjét s a fülébe dadogta, hogy majd átprantálja valakire azt a náthát, miközben a testvére meztelen, aki ép akkor tette be a hamis fogat.

Özv. Rongyos Manoné nem mert a követő éjjel velök egy szobában aludni.

Rész Gyula.

barátja volt, ennek a kultiválására hagyta mindenét a haszonélvezeti idő letelte után.

Egyenes ember volt. Soha nem lépett ellentétbe önmagával. Amiképen hű volt életében, hű volt halálában is önmagához.

— kri. —

* * *

Hozzáértő a megboldogult haláláról a következő gyászjelentést adta ki:

„Özv. Kiss Antal ügyvédné, Kadocsa Lippich Elek ny. miniszteri tanácsos és az összes rokonok fájdalommal tudatják, hogy a jó nevelő-apa és szerető rokon: Privler Antal életének 87-ik évében folyó hó 19-én éjjel 1/2 12 óraker hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat 1914. május hó 21-én délután 1/2 4 óraker fogják a kunszentmártoni felső-temetőbe örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent-mise-áldozat az elhunyt lelkiüdvéért folyó hó 22-én reggel 1/2 8 óraker fog a Mindenhatónak bemutatni. Kunszentmárton, 1914. május 20. Nyugodjék békességben!”

* * *

Privler Antal temetése folyó hó 21-én, csütörtökön ment végbe a közönség óriási részvéte mellett. A gyászszertartást Timon Zsigmond esperes-plebánus végezte, a dalárda pedig megható gyászdalt énekelt.

Több száz ember kísérté ki Privler Antalt a felső-temetőbe, ahol a dalárda éneke mellett helyezték örök nyugalomra.

H I R E K

Kunszentmárton, 1914. május 21.

Gondnoksági gyűlés. A kunszentmártoni áll. el. népiskolák gondnoksága f. hó 18-án tartotta meg rendes havi ülését, melyen Fazekas András elnök jelentette dr. Jósza Gyula gondnoksági tag elhunytát s nevezettnek a tanügy iránti szeretetét, áldozatkész-ségét jegyzőkönyvben örökíti meg. A VI. osztályt végzett tanulók vizsgája 1914. év június hó 10-én délelőtt fog megtartatni Mohács István miniszteri iskolafelügyelő jelenlétében. A gondnokság köszönetét fejezi ki a kunszentmártoni Gazd. Tp. Rt.-nak, mert mint minden évben, úgy most is 40 koronát utalt ki a szegénysorsu iskolás gyermekek segélyezésére. Az 1913-14. tanévi jóváhagyott költségvetést, a gazd. népiskola 1913. évi számadásának tudomásul vétele után a folyó tanévi évszám vizsgálatok idejének s azon elnökké kiküldött gondnoksági tagok megállapítása után a gyűlés véget ért. A vizsgák sorrendjét, idejét s elnökök névsorát a jövő számban közöljük.

Labdarugó mérkőzés. A múlt számunkban megírtuk, hogy Kunszentmártonban labdarugó mérkőzés volt, — a szentesi sport clubb mérkőzött a helyi lapdarugó csapattal. Nem a legszebben méltattuk a múlt számunkban e mérkőzést a helyi futballistákra vonatkozólag, de ennek egyedüli okát a téves információkban lehet keresni. Örömmel kell kijelentenünk, hogy kellemsen csalódtunk, mert most, mikor már teljesen tisztán látjuk magunk előtt az események valóságát, más szemmel tekintjük a múltban leszólt futball társaságot. Bent járt szerkesztőségünkben Grigori Frigyes a helyi csapat kapitánya, aki is felvilágosított bennünket arról, hogy igenis van községünkben egy szervezett futball-csapat „a kunszentmártoni iparos ifjak futball csapata”, amely csapat már régebben működik. A mi nézetünk szerint ezt már akkor meg kellett volna tennie a társaságnak, amikor megalakultak, hogy mindjárt kezdetben szót emeltünk volna

érdeklődést keltettünk volna a közönség körében, hogy támogassák az iparos ifjak sporttörekvéseit. De ami késik — nem mulik. — Mi szeretettel karoljuk fel a „kunszentmártoni iparos ifjak futball csapatát” s biztosíthatjuk annak minden egyes tagját támogatásunkkal. A multat felejtsek el s annál nagyobb ambícióval folytassák a megkezdett munkát.

— **Majális.** A polgári iskola ifjusága tegnap, szombaton tartotta majálisát az Erzsébet ligetben. Az ifjuság reggel 9 óraker zeneszó kíséretével vonult ki a tanárok vezetése mellett a zöldbé, ahol az egész napot töltötték. Volt mindenféle játék, sőt tánc is.

— **Tanító-gyűlés.** A tiszai alsójárás tanítók köre május 16-án tartotta évi rendes közgyűlését Tiszaföldváron. Elnökévé Nagy Károly gazdasági szakfelügyelőt választotta meg.

— **Eljegyzés.** Mark Jenő tápiószelzei kereskedő eljegyezte Singer Szidónia kisaszszonyt, Frank József és neje Kohn Mária nevelt leányát.

Az Első Magyar Biztosító közgyűlése. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság március 26-án tartotta évi rendes közgyűlését gróf Csekonicus Endre v. b. t. t. elnöklésével. Az igazgatóság részéről Ormódy Vilmos vezérigazgató terjesztette elő a jelentést és a javaslatokat. A jelentés elmondja, hogy a lefolyt üzletév eredménye, dacára a válságos közgazdasági és pénzügyi viszonyoknak, összességükben kedvezőek voltak. Az életbiztosítási új szerzemények összege nem érthette ugyan el a társaságnál az utóbbi években megszokott igen magas szintet, ezt azonban a közönség pénzszükségén kívül eléggé megmagyarázza a társaság Olaszországban folytatott üzletének megszűnése. Ennek ellenére az új életbiztosítási szerzemények összege a múlt évben is közel 94 millió koronára rugott, életbiztosítási tőkeállománya pedig 581,756.130 K. 96 fillér összegre emelkedett. Ugyancsak emelkedett a pupilláris magyar értékekben elhelyezett életbiztosítási díjtartalék, mely a múlt év zártával 170,890.563 K. 83 fillér összegű, nemkülönben az életbiztosítási díjbevétele, mely 27,837.896 K. 83 fillért tett ki. Minthogy emellett a halálozási arány is kedvező volt, az életbiztosítási üzlet 1,992.112 K. 50 fillér évi nyereséggel zárult. A tüzbiztosítási üzletben a díjbevétele szintén emelkedett és pedig 24,277.169 K. 45 fillér összegre s noha a kárány kevésbé kedvező, mint az előző évben, ez a üzletág is nyereséget hozott. Némi nyereség volt ezáltal az eredmény a kellő óvatossággal folytatott jégbiztosítási üzletben is, valamint az állandóan fejlődő betörés elleni biztosítási ágban. Szállítmánya üzletét a társaság a kiélesedtel verseny és ezen üzlet jövedelmezőségének hanyatlása miatt szűk keretekre szorította. Az egyes üzletágak évi eredményeinek összesítése folytán a társaság évi bruttó nyeresége az 1913. évben 5,695.627 K. 55 fillér. Ebből az alapszabályszerű levonások után a tiszta nyereség 3,642.167 K. 76 fillér, melyből 3,200.000 korona összeg a részvényesek osztalékára fordítatik. Így minden egész részvény után 800 korona osztalékot fognak a társaság főpénztáránál kifizetni. A közgyűlés elfogadta az összes javaslatokat, megválasztotta gróf Banffy György titkos tanácsost a Társaság alelnökévé, Berzeviczy Albert titkos tanácsost, a felügyelő-bizottság eddigi elnökét és Gergely Tódort, a Társaságnak eddig is kinevezett szakigazgatóját az igazgatóság, Libics Adolf udvari tanácsost a felügyelő-bizottság, gróf Cziráky Józsefet és gróf Bethlen Józsefet pedig a választmány tagjaivá.

— **Baleset.** Berta József kovácsmesternél volt alkalmazva, mint inas Katona József. Munkaközben egy acéldarab a fiu kezén elvágott egy ütőeret, s oly erővel vágódott oda, hogy az acéldarab a seb mélységében eltűnt. Dr. Déri József megoperálta Katona József kezét s az acéldarabot sikeresen eltávolította a sebből.

— **Pünkösdi mulatság.** A Kunszentmártoni Önkéntes Tűzoltó-testület 1914. június 1-én a „Körös szálló” nagytermében, saját pénztára javára kabaré-előddal egybekötött jótékony célú táncmulatságot rendez. Belépődíj: Oldalszék és I—II-ik sor körszék 2 kor. Körszék III—VII. sorig 1 kor. 60 fill. Zártszék 1 korona 20 fill. Karzati jegy 60 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók a szereplőknel. Műsor: 1. A három lencse. Bohóság énekekkel. Irta: Szilveszter. Személyek: Kupákné házmesterné: Katica leánya: Lajó Gizuska. — Nepomukné: Samu vicegyerek: Szondi Sándor. — Bimbi, szobaleány: Seres Erzsike. — Tóni, főpincér: Szepesi István. — 2. Az első csók. Irta: Dezső I. Monológ. Előadja: Seres Erzsike. — 3. Telefon couplé. Éneklő: Veres Jánosné. — 4. Bál az utkaparónánál. Dialóg. Irta: H. M. Előadja: Sárossy Nándorné és Ókrös Endre. — 5. Száll, száll, suhanva száll; (a kis gróf című operettből). Éneklő: Ókrös Endre. — 6. A ródlizás. Monológ. Irta: Thewrevk. Előadja: Cseuz Ilonka. — 7. Koresmából kidobva. Magánjelenet. Előadja: Sárossy Nándor.

— **Érdekes!** Érdekes és neveltető az, ami alább következik. Egy ifju, ki betölté vala a 16 évet, náthát és tüdőbajt kapott. Náthájától előbb megszabadult, míg a tüdőbaj utóbb is, sőt most is rágódik testében, mint ahogy a modern újságok írják. Nevezük a beteg ifjut X-nek. X ur délvidékre vágyott, beteg pejslija kijavítása végett, azonban — azonban, hogy is mondjam: nem volt *vágott* dohányja, illetve magyarán, spanyolul, arabosul és zsidóul, nem volt pénze. Mit tesz az ész? Nem azért született X ur a kunok földjén és nem azért viszi fel őseit Jakóbig, X ur élelmes, gavallér ur fiu, dacára tüdőbajának. Kitalálta, hogy gyűjteni kell az utra, majd ad a közönség egy kis pénzt, mit kis pénzt, sokat, sokat, nagy bankokat. Egy ifju, elv- és kortársa a nagy X-nek, vállalkozott a körmöci aranyak beszédére. Csalódás érhet mindenkit. A nagy X is csalódott, mert aranyak nem jönnek, hanem szerény 5. 3. 2. és 1. koronások. Azonban az ur, a pokolban is ur. X ur, megbotráncozott azon, hogy neki *1 kroncsit*, mond 50 krajcárt, mert néhány, 10-15 talmi kun adni, földhöz, illetve postautalványhoz verte az *1 kroncsikat* és visszaküldötte azokat a jámbor adakozóknak. Sértésnek vette az 1 koronát. Ebből okulhatsz jámbor és jószívű adakozó. Egy szegény, földhöz ragadt ifju nem fogad el 1 koronát. Sőt sértésnek is veszi. Inkább meghal, de 1 koronáért nem hajt fejet az adakozó előtt. Ha ilyen büszkék a koldusok, bizony megérdemlik, hogy elpusztuljanak és megérdemlik azt, hogy a közönség bezárja előttük a kapuját.

— **Bucus-bál.** A Kunszentmártoni Telekparti Kereszt- és Harangtársulat e sorokban tudatja, hogy szokásos évi mulatságát a III. sz. tanyai iskolánál, 1 koronás személyjegy kibocsátásával 1914. június 1-én tartja meg. A siker érdekében pártolást, ha pedig valaki tévedésből meghívót nem kapná, ugy szives elnézést kér a rendezőség.

— **Utcái támadás.** Fejes Istvánné Nálhi Juliannát Szabó András szítás az utcán megtámadta. Előzőleg egy kis szóváltás volt közöttük, mely Szabót annyira ingerülésbe hozta, hogy a védtelet asszonyt jól elverte. A veszekedésnek a kir. jbságnál lesz folytatása.

— **Szerencsétlenség.** Kiss M Lajosnak Hegedüs Antal nevű eselédje gabonát szállított kocsin haza a tanyáról. A kocsiba fogott egyik ló megbokrosodott és hátrahajította magát a hámból. A ló Hegedüs Antal kocsisra esett, aki súlyos csonttöréseket szenvedett. Dr. Déri József orvoshoz vitték a sebesültet, aki orvosi segítségben részesítette a sebesültet.

— **Mütrágyázási kísérletek.** A földmivélségi miniszter leirata értelmében Szokolca városa gazdálkodási viszonyainak tanulmányozása és a határbeli talajok minőségének megállapítása után a m. kir. növénytermelési állomás a szokolcai gazdák között 1911. év őszén

beható mütrágyázási kísérleteket végzett. Összefoglalva az eredményt, kiténik, hogy valamennyi kísérletezés célravezető volt, annyiban, mert általa nagyjában megállapítani sikerült, hogy Szokolcán a könnyebb talajokon a szuperfoszfát, chilisátróm és káilitrágya együttes alkalmazásával fokozhatók leginkább a termések, míg a kötött talajokon a káilitrágya elmaradhat. Szóval a kísérletezés teljesen eléget tett Szokolca város közönsége ama kérelmének, hogy a város határában levő földek trágya szükséglete megállapíttassék.

— **Fertőző ivóvíz.** Léderer Gyula físzaföldvári nagybirtokos gazdaságában több kunszentmártoni legény szolgál, mint summás eseléd. Kint dolgozva a gazdaságban, állandóan egy közös ivóedényből ittak vizet. A summások között volt egy Hegedüs Imre nevű 19 éves legény, akinek torokfájása volt s aki szintén ivott az edényből; ez által megfertőzte a vizet s az utána ivók mind elkapták a torokfájást. Hegedüs Imre már meg is halt Tiszakürtön, míg a többiek súlyos betegségben fekszenek. A betegek dr. Déri József orvos kezelése alatt vannak.

— **Baleset.** Farkas János 20 éves munkásnak a repavágó gép elkapta a kezét, a gép a 3-ik és 4-ik ujját csunyán összeroncsoolta, midőn f. hó 22-én reggel az Almásy-féle uradalomban a gép körül foglalatoskodott. A gépész lélekjelenlétének lehetett köszönni, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. A súlyosan sérültet dr. Pófor kötözte be.

— **Birtokváltások.** A kunszentmártoni kir. járásbírószék telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltások jegyeztettek be: K. Kis Gergely megvette Kardos Mihályné Doba Julia házrészét 300 koronáért. Kis Antal és Elek és neje átvették Kis József és neje Kovács Borbála földjét 40000 koronáért. Berta Ernő és Kovács Péter megvették Balla Antal és neje házát 2300 koronáért. Habranyi István, András, Rozál, Mihály, Ferenc, Anna, Antal átvették Habranyi András földjét 6100 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Kunszentmártonban 1914. május 16-tól majus 23-ig *születtek:* Nagy Péter, Katona Julianna, Cs. Molnár Ferenc, Balla Elek. — *Házasságok kötöttek:* L. Kovács Lajos és Korom Julianna, K. Farkas Matyas és Gulyás Margit, Gulyás József és Kelemen Margit, Kiss István és Tóth Margit. *Elhaltak:* Kómár Erzsébet 5 hónapos, özv. Kiss Jánosné Dantesz Julianna 73 éves, Nádas Jánosné Csomán Julianna 70 éves, Privler Antal 87 éves, Gyalai András 91 éves, Kómár Mihályné Benke Erzsébet 23 éves.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősöknek, kik boldogult édes apám:

GYALAI ANDRÁS

f. hó 22-iki temetésén megjelentek, azáltal is enyhíteni óhajtván fájdalmunkat, fogadják ezután az egész család nevében hálás köszönetemet.

Kunszentmárton, 1914. május 23.

Gyalai Simon.

MOLNÁR IGNÁC kunszentmártoni lakos piactéri üzletébe egy

itcést

keres 200 korona ovadékkal.

Egy PADOLT SZOBA, konyha, speizzel együtt KIADÓ. Bővebbet Greif Davidnál, Tittel Károly asztalossal szemben,

Eladó szőlő és bor.

Joó Károly tiszainokai jegyző, Varjasban köut mellett fekvő

3 $\frac{1}{2}$ magyar hold termő szőlője egyben, vagy több részben is, könnyű fizetési feltételek mellett eladó. Ugyanott **eladó még 54 hektó 1913. évi termésű zöld-fehér színű bor is.** Érdeklődők tulajdonoshoz forduljanak.

Egy 5 lóerős fekvő

nyersolaj-motor

Bachrich & Comp-féle, akár ipari, akár gazdasági célra, olcsón ELADÓ. Bármikor megtekinthető a tulajdonosnál

Korall Antal

reszelővágógyár, Hódmezővásárhely.

A villanyerőre berendezett reszelővágógyárban bármilyen **elkopott reszelők nagyon olcsó árért** újragátnak.

Ugyanott 2-3 ügyes fiu tanoncnak felvétetik.

Özvegy **SZEGEDY LÁSZLÓNÉNAK** a Kisasszonyhegyen levő

négy hold szőlője

a ráta levő 3 szoba, konyha s borházból álló lakóházzal, istálló, ól stb. melléképületekkel szabad kézből **jutányos** árért eladó. A szőlő bármikor megtekinthető. Bővebb felvilágosítást ad lapunk kiadóhivatala.

Szántó Albertnak

Pusztá-Gyalun 115 m. hold

tanyaföldje

egészben, vagy ennek fele ELADÓ. 32 hold hereföld nyári, esetleg két kaplása használatra kiadó. Tudakozódni lehet a helyszínen.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismeretebb köhő s ellen szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három tenyő védjeggyel.

Milliók használják

KAISER-féle

ellen: Rekedtség, elnyákosodás, számtarköhögés, katarus, gégefájás stb. minden előforduló **hülés** ellen.

6100 köszönős hal-level orvosoktól s magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legizletesebb bombonok.

Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként

60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR

Tiszaföldváron Goldman Adolf

gyógytárban és minden házi gyógytárban.

Tavaszi

ujdonságok

női kalapokban

megérkeztek.

Silberstein T.

divatárusnő Kunszentmárton, az új zsidó templom mellett.

Atalakításokat gyorsan és izlésesen készítenek.

Ügyes fiu TANONCNAK felvétetik
Schiffer Jakab Fiai rőfös- és divatáru
kereskedésében.

**81 hold föld örökáron
ELADÓ.
Cim a kiadóhivatalban.**

Megnyilt Wolf Dezső
KÖNYV-, PAPIR-
ÉS IROSZER KERESE-
DESE A GÖZFÜRDŐVEL
SZEMBEN.

Tiszta, szép
makulatura papir
csak métermázsra számra lapunk
nyomdájában kapható.

ELADÓ,
esetleg haszonbérbe kiadó a néhai dr. Jóna
Gyula örökösei tulajdonát képező **LAKÓ-
HÁZ**; ugyancsak a fenti tulajdonosok tu-
lajdonát képező és a lakóház mellett fekvő
HÁZTELEK. Értekezni lehet özv. dr. Jóna
Gyuláné urasszonyánál a helyszínen.

**Pusztatenyő kunszentmártoni helyiérdekű vasut
részvénytársaság.**

Budapest, VI., Andrássy-ut 4.

Budapest, VI., Andrássy-ut 4.

Meghívó.

A pusztatenyő – kunszentmártoni h. é. vasut r. t.
XVIII. rendes évi közgyűlését

1914. évi június hó 5-én délelőtt 10 órakor

Szolnokon az állomás felvételi épületének külön termében tartandja,
melyre a t. c. részvényesek ezennel meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság 1913. évi üzleti jelentésének, mérlegnek, nyereség- és veszteség-számlának előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése.
3. Az igazgatóság indítványa és határozathozatal az 1913. évi tiszta nyereség hovatfordítása iránt.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
5. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása az 1914. évre.
6. Egy igazgatósági tag választása.

Az alapszabályok értelmében egy részvénytől, vagy élvezeti-jegytől tizig minden egyes cimlet után egy szavazat, — minden további öt cimlet után egy újabb szavazat jár, 100 szavazatnál többet azonban egy részvényes sem gyakorolhat. Felkéremek a t. c. részvényesek, miszerint részvényeiket és élvezeti jegyeiket — a még le nem járt szelvényekkel együtt — 7 nappal a közgyűlés megtartására kitűzött hatánap előtt Szolnokon, a Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár R. T. -nél elismervény és szavazati-jegy átvétele mellett letéteményezni sziveskedjenek. Az 1913. évi mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése 7 nappal a közgyűlés előtt fenti helyen megtekinthetők és átvehetők lesznek.
Budapest, 1914. május 15.

Az igazgatóság.

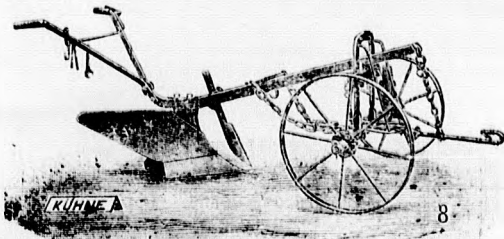
MILKO IGNÁCZ ELSŐRENDŰ ÚRI SZABÓSÁGA SZOLNOK.

TELEFON 206.

TELEFON 206.

BAROSS- ÉS SZAPÁRY-U. SAROK.

Kerékpárok figyelmét felhívom, hogy a világhírű **ALFA ÉS STYRIA** kerékpárok egyedárusítását Kunszentmárton területére képviselem, miért ezen gyártmányok **kizárólag nálam szerezhetők be** Tisztelettel **Dévai Jenő.**

Kunszentmárton, Tiszanagyrev, Inoka, Cibakhaza, Kürt, Ugh, Sas, Csépa, Szelevény, Mesterszállás községek gazdaközönségének szives tudomására hozzuk, hogy gyári vállalatunk képviselőjét az ottani vidékre

Bozsik János és Tsa uraknak Kunszentmárton

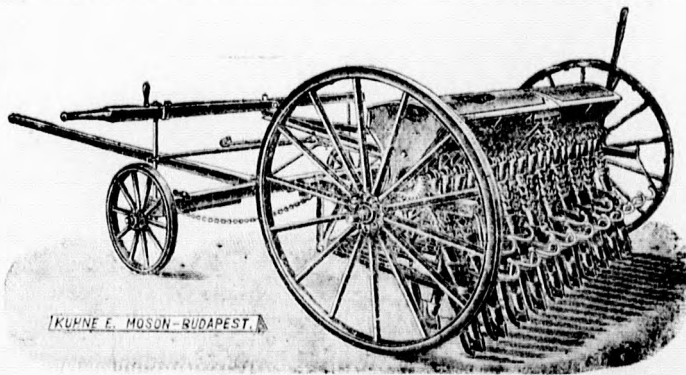
adtuk át és kérjük, hogy bizalommal nevezettekhez fordulni sziveskedjenek. Bozsik János és Tsa összes gyártmányainkban nagy raktárt tart, ahol gépeink természetben megtekinthetők.

Ajánljuk **Hungária Drill, Mosoni Drill, Vera II.** hirneves vetőgépeinket, ekéinket, boronáinkat és egyéb talajmivelő eszközeinket, kultúra-morzsolóinkat **10-féle** nagyságban, szecs-kavágóinkat, répvágóinkat stb. stb.

Benzin és nyersolaj motorok.

Tisztelettel

KÜHNE Mezőgazdasági Gépgyár R.-T.
Moson – Budapest.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Ötvenhatodik évi zárszámla 1913. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.	korona		fill.		BEVÉTELEK.			
	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
I. Tűzbiztosítás.								
Kifizetett károk és költségek	12.571.840,93							
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	6.774.309,13							
Függőben maradt károk tartaléka	887.661,00							
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levonásával	1.126.170,44							
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	391.239,35							
Postabérek	164.185,77							
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	1.792.558,08							
Behajthatatlan követelések leírása	14.157,02							
A következő évek közpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	12.188.426,87		21.338.698,66					
II. Szállítványbiztosítás.								
Kifizetett károk és költségek	934.090,98							
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	83.740,20							
Függőben maradt károk tartaléka	85.783,84							
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	24.341,31							
A következő évek közpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100.000,00		293.768,35					
III. Jégbiztosítás.								
Kifizetett károk és költségek	2.022.463,63							
levonva viszontbiztosított károk és költségek	1.601.981,78							
Függőben maradt károk tartaléka	24.754,38							
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	343.089,34							
Bélyegilletékek	56.418,29							
Behajthatatlan követelések leírása	16.389,03							
A folyó éven lejárt több éves jégbiztosítások esedékes tart.	75.708,08							
A következő évek közpénz-díjtartaléka	792.059,36		1.399.400,86					
IV. Betörésbiztosítás.								
Kifizetett károk és költségek	59.897,96							
levonva viszontbiztosított károk és költségek	26.644,87							
Függőben maradt károk tartaléka	15.351,63							
Szerzési és igazg. költségek a viszontbizt. rész utáni bevétel levon.	93.429,91							
A következő évek közpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	460.000,00		602.250,03					
1913. évi nyereség			3.763.515,05					
			30.307.622,95					
I. Tűzbiztosítás.								
Az 1912. évről áthozott közpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					12.116.540,77			
Tűzbiztosítások után bevett díjak és ille- tékek								
levonva: törlesztett díjak								
viszontbiztosítási díjak								
Az 1912. évben függőben maradt károk tartaléka								
II. Szállítványbiztosítás.								
Az 1912. évről áthozott közpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					100.000,00			
Szállítványbizt. után bevett díjak és ille- tékek								
levonva: törlesztett díjak								
viszontbiztosítási díjak								
Az 1912. évben függőben maradt károk tartaléka								
III. Jégbiztosítás.								
Az 1912. évről áthozott közpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					667.649,33			
Jégbiztosítások után bevett közpénz- díjak								
és ille- tékek								
levonva: törlesztett díjak								
viszontbiztosítási díjak								
Az 1912. évben függőben maradt károk tartaléka								
IV. Betörésbiztosítás.								
Az 1912. évről áthozott közpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül					440.000,00			
Betörésbiztosítások után bevett közpénz- díjak és ille- tékek								
levonva: törlesztett díjak								
viszontbiztosítási díjak								
Az 1912. évben függőben maradt károk tartaléka								
V. Egyéb bevételek.								
Szűrésny-, inkasszó-, váltó- és egyéb kamatok, valamint arányosnyereségekben pénznekem után					1.742.523,86			
Társasági hűzák listája jövedelmé					123.621,91			
					30.307.622,95			

VAGYON. Mérlegszámla 1913. december 31-én.

VAGYON.	korona		fill.		TEHER.	korona		fill.	
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
Központi pénzkészlet			184.378,07		Részvényalapítók: teljesen befizetett 3000 egész részvény á 2000 korona és teljesen befizetett 2000 fél részvény á 1000 korona			8.000,000	
Értékpapírok és pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék:					Nyereség-tartalék			8.000,000	
külön kimutatás szerint			33.255.578,36		Külön tartalék			3.000,000	
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei:					Jégbiztosítási külön tartalék			2.000,000	
2.000.000 kor. Ki-birtokosok országos föld- hitelintézete 5%-os záloglevél	98-	2.557,800			Közpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül:				
45 db Posti hazai első takarékpénztár részvény	17.000-	765,000			a) tűzbiztosítások után			12.188.426,87	
Átmeneti kamatok		57,759			b) szállítványbiztosítások után			100.000,00	
			3.380.559		c) jégbiztosítások után			792.059,36	
„Ormódi Ormody Amélie alapítványa” értékei:					d) betörésbiztosítások után			460.000,00	
50.000 kor. Ki-birtokosok országos föld- hitelintézete 5%-os záloglevél	92-	46.552,00			Függő károk tartaléka:				
Átmeneti kamatok		370,50			a) tűzbiztosítások után			887.661,00	
			46.921,50		b) szállítványbiztosítások után			85.783,84	
Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapja” értékei:					c) jégbiztosítások után			24.754,38	
teljesen a m. k. e. Állampénztárban			65.790,21		d) betörésbiztosítások után			15.351,63	
Átmeneti kamatok			15.483,96		Különféle hitelezők				
Lezártított váltók			1.074.214,28		Első magyar általános biztosító társaság „Félszázas alap”			500.000,00	
Társasági hűzák			434.452,17		b) Első magyar általános biztosító társaság „Lévay-alap”			200.000,00	
Különféle adósságok:			3.431,16		c) Első magyar általános biztosító társaság „Ezredéves alapítványa”			100.000,00	
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknek			1.044.019,01		d) Ormody Vilmos-alap			100.000,00	
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél					e) Ormódi Ormody Amélie alapítványa			511,250	
			47.299,93		f) Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segély- alapja”			65.790,21	
			47.299,93		Életbiztosítási osztály folyószámlán			2.000,000	
					1913. évi nyereség			3.763.515,05	
								47.299,93	

II. Életbiztosítási üzlet.

Ötvennegyedik évi zárszámla 1913. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.	korona		fill.		BEVÉTELEK.	korona		fill.	
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
Visszavett kötvényekért			4.630,94	25	A múlt év 1. áthozott díjtartalék			611.988,99	
Haltalások után kifizetett károsszeg			5.659,167	76	levonva a viszontbiztosítási díjtartalék			5.864,814	
Lejárt kihazasítási tőkékért			5.547,373	79	Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után			2.281,836	
Kihazasít. biztosításoknál haláleset követik. díjvisszatérítés			99,313	82	az előbbi években kiállított kötvények után			24.920,577	
Függőben lévő károk és díjvisszatérítések tartaléka					a biztosított tőke emelésére fordított nyeresémények			124,993	
Függőben lévő kihazasítási tőkék tartaléka			1.221,537	29	Illetékek			510,188	
Értékpapírokért			5.672,8	51	Levonva: törölt kötvények és díj- nyugták			2.418,072	
Bélyegyekért			59,344	69	viszontbiztosítási díjak			1.056,980	
Íródi bír., postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.			1.030,239	99	Kamatjövdelem			8.476,052	
Adóért			333,1	06	Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka			756,082	
Orvosi díjakért			96,822	41	Múlt évi függőben volt kihazasítási tőkék tartaléka			422,218	
Szerzési és díjhajtatási költségek			186,422	18					
Behajthatatlan tartozások leírása			1.831,344	59					
Kiszorított biztosítások tartaléka			52,008	63					
Díjtartalék ez év végén			4.000,00						
1913. évi nyereség			170.806,53	83					
			1.992,112	50					
			195.264,735	11					
VAGYON.					Díjtartalék			176.754,878	
Értékpapírok és pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék			143.396,497	57	levonva a viszontbiztosítási díjtartalék			5.864,814	
külön kimutatás szerint					Biztosítási alap			170.890,538	
Tűz- és életbiztosítási értékpapírok:					Kihazasítási tőkék nyereséménye			1.244,000	
80.800 kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajáradék 82-50			66.660,00		Függőben lévő károk és díjvisszatérítések tartaléka			830,822	
11.600 kor. n. é. M. földhitelint. 4% kor. zálogl. 84			9.741,00		Függőben lévő kihazasítási tőkék tartaléka			692,750	
átmeneti kamatok			369,34		Tulajosi csoportok számlája			525,882	
Átmeneti kamatok			50,673	34	Előre fizetett díjak			76,690	
Jelzálog-kölcsönök			1.201,771	59	Fel nem vett nyeresémények 1912. évről			45,201	
Kötvény-kölcsönök			463,849		Kiszorított biztosítások tartaléka			70,96	
A központi tartozása folyószámlán			29.753,94		Viszontbiztosító intézetek és mások követelése			4.000,00	
Vezer- és felügyelőknek és mások tartozásai			2.010,043	26	1913. évi nyereség			1.000,000	
			5.572,994	93				1.992,112	
			176.445,764	79				176.445,764	

Értékpapírok és pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék:

Az elemi ágazatok mérlege szerint	K	88.255,578,36
Az életbiztosítási ágazatok mérlege szerint	K	143.366,497,57
Összesen	K	176.622,075,93

a) Értékpapírok:	
------------------	--